

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ενότητα 2: Β΄ Μέρος – Ενότητες 3, 4, 5:

Τμήματα του Γ΄ Μέρους

Τίτλος:

«Αρχαία και Νέα Ελληνικά – Ομοιότητες και διαφορές»

Συγγραφή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αρχαία και Νέα Ελληνικά – Ομοιότητες και διαφορές

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Δημιουργία σεναρίου

Χρυσούλα Τάτση

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 27-11-2014 έως 9-12-2015

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 2^η: Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα. Β΄ Μέρος: Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες; [Πλάτων, «Πρωταγόρας» 325c-326c (ελεύθερη διασκευή)]

Ενότητα 3^η: Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων. Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Ξενοφών, «Απομνημονεύματα» 2.7.6. (ελεύθερη διασκευή)].

Ενότητα 4^η: Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας. Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Λουκιανός, «Αληθής Ιστορία» 2.3-4 (διασκευή)]

Ενότητα 5^η: Ο πλούτος της αττικής γης. Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Ξενοφών, «Πόροι» 1.1-5 (διασκευή)].

Διαθεματικό

Όχι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου είναι απαραίτητο να χειρίζεται ο διδάσκων με ευχέρεια τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και κυρίως προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και παρουσιάσεων, πλοήγησης στο διαδίκτυο και ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα, όπως η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Παράλληλα, πρέπει να είναι εξοικειωμένος με *ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας* και διατεθειμένος να αποποιηθεί τον ρόλο του μεταδότη των γνώσεων στη μαθησιακή διαδικασία και να αναθέσει στους ίδιους τους μαθητές να αναζητήσουν και να ανακαλύψουν μόνοι τους τη γνώση μετά από προσωπική τους έρευνα.

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασικές δεξιότητες στη χρήση Η/Υ και κυρίως σε Word, PowerPoint και πλοήγηση στο διαδίκτυο. Ο διδάσκων μπορεί να μεριμνήσει εκ των προτέρων ώστε να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα παραπάνω προγράμματα, ενώ θα φροντίσει για την επίλυση τυχόν προβλημάτων που θα προκύπτουν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου.

Η σχολική μονάδα θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο και προβολικά μηχανήματα.

Κατά την παρούσα εφαρμογή, είχαν εξασφαλιστεί όλες οι προϋποθέσεις υλοποίησης που ανέφερε η συντάκτρια του σεναρίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Χρυσούλα Τάτση: «Αρχαία και Νέα Ελληνικά – Ομοιότητες και διαφορές», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Α΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αποτελεί μια εισαγωγή στα αρχαία ελληνικά για τους μαθητές της Α΄ Γυμνασίου. Σε πρώτη φάση, γίνεται συζήτηση με τους μαθητές για το αν πρέπει να διδάσκονται αρχαία ελληνικά στο σχολείο και κατά πόσο τα θεωρούν άγνωστα και δύσκολα. Επισημαίνονται ομοιότητες και διαφορές αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας μέσω των ερωτημάτων «πώς μιλούσαν οι αρχαίοι Έλληνες και πώς έγραφαν», ενώ ταυτόχρονα επιχειρείται μια πρώτη επαφή των παιδιών με ζητήματα γραμματικής, τονισμού, χωρισμού των φωνηέντων σε μακρά, βραχεία και δίχρονα, πνεύματα και κλίση ουσιαστικών και ρημάτων.

Στο τέλος, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν πως οτιδήποτε ανήκει στο παρελθόν δεν σημαίνει πως είναι ξεπερασμένο και άχρηστο στο παρόν, αναζητούν επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή σε άλλους τομείς: στην επιστήμη, στις τέχνες και στα γράμματα, στη ζωγραφική, στη λογοτεχνία, στον κινηματογράφο, στο μάρκετινγκ και δημιουργούν για κάθε τομέα μια παρουσίαση σε PowerPoint.

Κατά την παρούσα εφαρμογή, το σενάριο υλοποιήθηκε με τη λογική της επανάληψης και όχι της εισαγωγής. Μόλις ολοκληρώθηκε η διδασκαλία των εννοιών, οι μαθητές μέσω του σεναρίου, προσπάθησαν να απαντήσουν μόνοι τους στα δικά τους πια ερωτήματα: «Γιατί μαθαίνουμε αρχαία;» και «Τι σχέση έχουν τα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αρχαία με τα νέα ελληνικά;». Ο λόγος που υλοποιήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο είναι διότι στην αρχή της σχολικής χρονιάς ήταν δύσκολο να βρεθούν ώρες εργαστηρίου, καθώς το ωρολόγιο πρόγραμμα δεν ήταν ακόμη σταθερό.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Επειδή οι μαθητές αντιμετωπίζουν τα Αρχαία Ελληνικά ως κάτι το τελείως άγνωστο και απρόσιτο σε αυτούς, με μεγάλο βαθμό δυσκολίας και συχνά αμφισβητούν την αξία του μαθήματος, το σενάριο στοχεύει στην εξάλειψη των παραπάνω αρνητικών αντιλήψεων των παιδιών για το μάθημα και στη δημιουργία θετικής στάσης απέναντι στην αρχαία ελληνική γλώσσα, η οποία δεν είναι τόσο άγνωστη όσο νομίζουν ούτε τόσο ξεπερασμένη. Στη διαπίστωση αυτή καταλήγουν ύστερα από προσωπική τους έρευνα στα κείμενα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων, καθώς εντοπίζουν ομοιότητες της αρχαίας με τη νέα ελληνική γλώσσα – δίχως να παραβλέπονται και οι διαφορές που προέκυψαν με το πέρασμα των αιώνων – αλλά και ύστερα από αναζήτηση επιδράσεων των αρχαίων Ελλήνων σε διάφορους τομείς της σύγχρονης ζωής.

Οι μαθητές εργαζόμενοι σε ομάδες ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση με την υποστηρικτική καθοδήγηση του διδάσκοντος και με την επαγωγική μέθοδο καταλήγουν σε δικά τους συμπεράσματα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το παρόν σενάριο οι μαθητές / μαθήτριες καλούνται:

- Να συνειδητοποιήσουν τη διαχρονική αξία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, καθώς είναι φορέας ενός πολιτισμού με παγκόσμια ακτινοβολία και επιδράσεις που φτάνουν ακόμη και στη σημερινή εποχή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να αντιληφθούν πως η γλώσσα ενός λαού είναι ένας ζωντανός οργανισμός που εξελίσσεται και μεταβάλλεται συνεχώς.
- Να διαπιστώσουν πως η γνώση πηγάζει από τη συστηματική έρευνα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να μπορούν να αποδελτιώνουν βασικά σημεία του προφορικού λόγου.
- Να ασκηθούν στην παραγωγή κειμένων με επιχειρήματα, για να υποστηρίξουν τη θέση τους.
- Να συντάσσουν άρθρο, όπου θα αναλύουν ένα θέμα με παραδείγματα και στοιχεία.
- Να κατανοήσουν βασικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας τόσο σε προφορικό όσο και σε γραπτό λόγο.
- Να γνωρίσουν την ερασμιακή προφορά.
- Να έρθουν σε επαφή με αρχαίες επιγραφές, να παρατηρήσουν τον τρόπο γραφής των αρχαίων Ελλήνων και να τον συγκρίνουν με τη σύγχρονη γραφή.
- Να κατανοήσουν τον χωρισμό των φωνηέντων σε μακρά, βραχέα και δίχρονα.
- Να μάθουν να ξεχωρίζουν τους τόνους και τα πνεύματα της αρχαίας Ελληνικής.
- Να αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με το κλιτικό σύστημα των αρχαίων ελληνικών.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να ακούν κριτικά τις απόψεις τρίτων και να διαμορφώνουν προσωπική άποψη.
- Να ασκηθούν στη *διερευνητική – ανακαλυπτική μάθηση* αξιοποιώντας ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να εφαρμόζουν την επαγωγική μέθοδο και να καταλήγουν σε συμπεράσματα ύστερα από μια έρευνα.
- Να ανατρέχουν σε πηγές (επιγραφές, κείμενα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων), προκειμένου να έχουν αυθεντική πληροφόρηση.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να αποκτήσουν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα.
- Να μην είναι παθητικοί δέκτες της γνώσης αλλά ενεργά υποκείμενα, που την αναζητούν και την ανακαλύπτουν ύστερα από συστηματική έρευνα.
- Να οργανώνουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους και να τα επεξεργάζονται, για να τα κοινοποιήσουν και σε άλλους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο έχει ως βασικό στόχο να αντιμετωπιστούν αρνητικές στάσεις των μαθητών απέναντι στα αρχαία ελληνικά, τα οποία τα αντιμετωπίζουν συχνά ως κάτι το τελείως άγνωστο σε αυτούς, με αυξημένο βαθμό δυσκολίας, που ανήκει στο παρελθόν, δεν έχει καμία σχέση με το παρόν και συνεπώς είναι άχρηστο και ξεπερασμένο. Το συγκεκριμένο σενάριο έχει εισαγωγικό χαρακτήρα και θίγει διάφορα θέματα σχετικά με την αρχαία ελληνική γλώσσα, μέσω των οποίων καταβάλλεται προσπάθεια να εξοικειωθούν οι μαθητές βαθμιαία με τον αρχαιοελληνικό λόγο και κατ' επέκταση τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Κατά την παρούσα εφαρμογή το σενάριο είχε χαρακτήρα επαναληπτικό, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αλλά αυτό δεν επηρέασε το στόχο του.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο καλύπτει τμήματα από το Β' και Γ' μέρος των ενοτήτων [2](#), [3](#), [4](#) και [5](#) του σχολικού βιβλίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Α' Γυμνασίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σύμφωνα με τους προβλεπόμενους στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ](#)) επιδιώκει να εξοικειωθούν οι μαθητές βαθμιαία με τον αρχαίο ελληνικό λόγο στο επίπεδο του συστήματος της γλώσσας: να γνωρίσουν στοιχειώδη και βασικά στοιχεία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χωρίς επέκταση σε λεπτομέρειες, ώστε να εξοικειωθούν με τις ιδιοτυπίες της και να μπορούν να διακρίνουν τις αντιστοιχίες με τη νέα ελληνική: να συνειδητοποιήσουν ότι η νέα ελληνική έχει τις ρίζες της στην αρχαία και αποτελεί εξέλιξη και συνέχειά της: να γνωρίσουν βασικά στοιχεία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στη γραμματική. Παράλληλα, στόχος του σεναρίου είναι η επισήμανση των οφειλών του αρχαίου ελληνικού κόσμου σε άλλους λαούς και η σύνδεση σύγχρονων επιστημονικών κατακτήσεων και επιστημολογικών θεωρήσεων με την ελληνική αρχαιότητα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να ανακαλύψουν μόνοι τους την πληροφορία και τη γνώση μέσω ιστοεξερευνήσεων και ανοιχτών διερευνητικών περιβαλλόντων, να την οργανώσουν και να την παρουσιάσουν με τρόπο επιμελημένο. Ο διδάσκων αποκτά βοηθητικό ρόλο στη διαδικασία, καθώς δεν είναι ο μεταδότης της πληροφορίας, αλλά αρωγός στην προσπάθεια των παιδιών να κατακτήσουν τη γνώση και να αναπτύξουν δεξιότητες και κριτικό πνεύμα.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 2^η: [Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα](#). Β΄ Μέρος: Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες;

-Ενότητα 3^η: [Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων](#). Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

-Ενότητα 4^η: [Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας](#). Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

-Ενότητα 5^η: [Ο πλούτος της αττικής γης](#). Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής](#) Γυμνασίου – Λυκείου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Αντωνοπούλου, Ε. 2007. [«Η προφορά της αρχαίας Ελληνικής»](#) (κείμενο & ήχος). Στο *Θέματα Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας*, επιστημονική ευθύνη-σχεδιασμός: Α.-Φ. Χριστίδης - Μαρία Θεοδοροπούλου. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[«Η Ελληνική Γλώσσα»](#), διάρκειας 52'25''. Από την εκπομπή «Ριμέικ» της ΕΤ. Κείμενα – Επιμέλεια – Παρουσίαση: Ρένα Θεολογίδου, Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Κακαβιάς [πηγή: YouTube]. Για το ίδιο επεισόδιο, βλ. και [εδώ](#) [πηγή: Ψηφιακό Αρχείο της ΕΡΤ].

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

[Ηχητικά αποσπάσματα](#) από το έργο του Daitz, S.G. ²1984. “The Pronunciation and Reading of Ancient Greek: A practical guide”, *Living voice of Greek and Latin literature Series* (mixed media product: audiobook & audiocassette). Guilford, Connecticut, USA: J. Norton [πηγή: “Rhapsodes” – Society for the Oral Reading of Greek and Latin Literature (SORGLL)].

Φωτογραφίες/ Εικόνες

[Αρχαίες ελληνικές και λατινικές επιγραφές Άνω Μακεδονίας, Αιγαιακής Θράκης και Αχαΐας](#) [πηγή: «Πανδέκτης» - Ψηφιακός Θησαυρός Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού – Ινστιτούτο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών].

Ιστοσελίδες

[Google](#) [Μηχανή αναζήτησης].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

[Συμφραστικός Πίνακας Λέξεων](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας.

Συμεωνίδης, Β. & Σ. Γκαρμπούνης, [«Γραφή και προφορά της αρχαίας ελληνικής γλώσσας»](#) [πηγή: Ιστοχώρος του Βασίλη Συμεωνίδη – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Νόησις [Πύλη της Αρχαίας Ελληνικής Επιστήμης και Τεχνολογίας - Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας]: [Τα Υλικά Γραφής των Αρχαίων](#).

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Η Α΄ Φάση του σεναρίου (1 διδακτική ώρα), όπως και το [1^ο Φύλλο Εργασίας](#), δεν μπόρεσε να υλοποιηθεί καθώς στους υπολογιστές του εργαστηρίου δεν υπήρχαν ακόμη τα ηχεία και οι μαθητές δεν είχαν πρόσβαση στα βίντεο. Αντ' αυτού έγινε μια συζήτηση σε σχέση με τα ερωτήματα που και οι ίδιοι κατά καιρούς είχαν θέσει στο μάθημα, δηλαδή για το αν πρέπει να διδάσκονται αρχαία ελληνικά στο σχολείο καθώς και για το ποια μπορεί να είναι η σχέση αρχαίων – νέων ελληνικών. Ο επαναληπτικός χαρακτήρας του σεναρίου, όπως τελικά αυτό εφαρμόστηκε, παρατηρήθηκε ότι βοήθησε τη συζήτηση, καθώς οι μαθητές γνώριζαν λίγο το θέμα και συμμετείχαν με ζήλο.

Κατά τη Β΄ Φάση του σεναρίου (3 διδακτικές ώρες), οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες των πέντε έως έξι ατόμων ανάλογα με τις επιθυμίες τους, αλλά και με τη διακριτική παρέμβαση του διδάσκοντος, ώστε οι ομάδες να είναι ισοδύναμες ως προς τον γλωσσικό και ψηφιακό γραμματισμό. Για λόγους εξοικονόμησης χρόνου δε δούλεψαν όλες οι ομάδες όλα τα Φύλλα Εργασίας, αλλά η κάθε ομάδα ανέλαβε ένα Φύλλο Εργασίας. Η σύνθεση των πληροφοριών έγινε κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων των εργασιών. Ασφαλώς, εάν υπάρχουν τα χρονικά περιθώρια, η πρόταση της συντάκτριας του σεναρίου να εργαστούν όλες οι ομάδες σε όλα τα Φύλλα Εργασίας είναι πιο αποτελεσματική. Δόθηκαν λοιπόν, τα Φύλλα Εργασίας στις αντίστοιχες ομάδες σε ηλεκτρονική μορφή και ξεκίνησε η συμπλήρωσή τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα και με τη συντάκτρια του σεναρίου, οι μαθητές της Α΄ Ομάδας (ονομάστηκε κατά την εφαρμογή [«Γραφή»](#)) διερεύνησαν πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες. Μεταβαίνουν [ιστοσελίδα του τεχνικού μουσείου Θεσσαλονίκης](#) για την αρχαία ελληνική τεχνολογία και ενημερώθηκαν για τα υλικά γραφής των αρχαίων Ελλήνων. Δεν μετέβησαν στην [στην ιστοσελίδα του «Νόησις»](#), που πρότεινε η συντάκτρια γιατί δεν ήταν ενεργή. Κατόπιν παρατήρησαν στο διαδίκτυο [αρχαίες ελληνικές επιγραφές](#), προσπάθησαν να αναγνωρίσουν γράμματα ή και ολόκληρες λέξεις, ενώ συνέλεξαν και κατέγραψαν στο Φύλλο Εργασίας και άλλου είδους πληροφορίες σχετικές με την επιγραφή που παρατηρούν όπως: σε ποιον είναι αφιερωμένη, πότε γράφτηκε, με ποιο υλικό έχει κατασκευαστεί, πού βρίσκεται και τι γράφει. Έπειτα, κατέγραψαν τα συμπεράσματά τους για τον τρόπο με τον οποίο έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες και έκαναν συγκρίσεις με τον σημερινό τρόπο γραφής.

Οι μαθητές της Β Ομάδας (ονομάστηκε κατά την εφαρμογή [«Ομιλία»](#)) ερεύνησαν το θέμα αν οι αρχαίοι Έλληνες μιλούσαν όπως εμείς. Μελέτησαν το [απόσπασμα από τη «Μεγάλη Χίμαιρα»](#) του Μ. Καραγάτση, που είναι αναρτημένο στον δικτυακό τόπο του εκπαιδευτικού Βασίλη Συμεωνίδη, και ενημερώθηκαν για την ερασμιακή προφορά. Επίσης, μέσω της ιστοσελίδας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα άκουσαν [πώς προφέρονταν τα μακρά και πώς τα βραχεία φωνήεντα](#). Έπειτα ενημερώθηκαν για την προφορά [όλων των γραμμάτων του ελληνικού αλφάβητου](#), ενώ τους ζητήθηκε να επικεντρώσουν την προσοχή τους στα φωνήεντα, προκειμένου να διαπιστώσουν την ύπαρξη μακρών, βραχέων και δίχρονων φωνηέντων. Τέλος τα κατέταξαν οι ίδιοι σε πίνακα που τους είχε δοθεί στο Φύλλο Εργασίας.

Οι μαθητές της Γ Ομάδας (ονομάστηκε κατά την εφαρμογή [«Κείμενα»](#)) κλήθηκαν να αναζητήσουν ομοιότητες σε επίπεδο λέξεων. Αναζήτησαν, λοιπόν, σε κείμενα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων, λέξεις που χρησιμοποιούν στον καθημερινό τους λόγο, έχοντας ως βασικό εργαλείο τον [Συμφραστικό Πίνακα του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Για τη διευκόλυνση των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μαθητών δόθηκαν συγκεκριμένες λέξεις τις οποίες αναζήτησαν σε κάποιο αρχαίο κείμενο και αφού τις εντόπισαν, τις κατέγραψαν μαζί με το όνομα του συγγραφέα που τις χρησιμοποιεί προσέχοντας τον τονισμό. Προαιρετικά μπορούσαν να συνεχίσουν την αναζήτηση με λέξεις της δικής τους επιλογής. Στη συνέχεια, κλήθηκαν να παρατηρήσουν τον τονισμό των λέξεων και να κατατάξουν τις λέξεις ανάλογα με τους τόνους και τα πνεύματα σε σχετικό πίνακα, ώστε να εξοικειωθούν με το τονικό σύστημα των αρχαίων.

Οι μαθητές της Δ Ομάδας (ονομάστηκε κατά την εφαρμογή [«Κλίση»](#)) αναζήτησαν ομοιότητες αρχαίας και νέας ελληνικής στην κλίση ουσιαστικών και ρημάτων. Οι μαθητές αναζήτησαν τύπους της λέξης «άνθρωπος» στα αρχαία ελληνικά κείμενα, τους συγκέντρωσαν και τους κατέταξαν ανάλογα με την πτώση και τον αριθμό. Η δοτική δεν τους δυσκόλεψε, εφόσον γνώριζαν την ύπαρξή της από την παράδοση του σχετικού φαινομένου. Ανέτρεξαν διαδικτυακά στο σχολικό βιβλίο [Γραμματικής της Αρχαίας Ελληνικής](#) του Μ. Οικονόμου και έλεγξαν αν κατένειμαν σωστά τους τύπους στην πτώση και στον αριθμό όπου αντιστοιχούν. Στη συνέχεια, ακολούθησαν την ίδια πορεία για την κλίση του ρήματος στα αρχαία ελληνικά: αναζήτησαν με τη βοήθεια του [Συμφραστικού Πίνακα](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα τους τύπους του ρήματος «μανθάνω», αφού πληκτρολογήσουν στο πεδίο *Αναζήτηση* το θέμα του ρήματος και βάλουν στο τέλος αστεράκι (*μανθάν**), ενώ συμπλήρωσαν με τους τύπους που βρήκαν τον αντίστοιχο πίνακα, και έκλιναν δηλαδή το ρήμα στην οριστική ενεστώτα στους δύο αριθμούς.

Στο τέλος της Β΄ Φάσης, οι ομάδες παρουσίασαν το υλικό τους, ώστε να επιτευχθεί η διάχυση των πληροφοριών σε όλους τους μαθητές. Με κατευθυνόμενο διάλογο οι μαθητές εστίασαν στις ομοιότητες αρχαίας – νέας ελληνικής στη γραφή, την προφορά και το κλιτικό σύστημα ουσιαστικών και ρημάτων.

Στη Γ΄ Φάση του σεναρίου (2 διδακτικές ώρες), οι μαθητές προκειμένου να συνειδητοποιήσουν πως ό,τι ανήκει στο παρελθόν δεν είναι ξεπερασμένο, καθώς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επηρεάζει το παρόν, αναζήτησαν επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή. Παρέμειναν χωρισμένοι στις ίδιες ομάδες και προχώρησαν στην υλοποίηση της επόμενης δραστηριότητας που υπήρχε στα Φύλλα Εργασίας τους. Έγιναν, λοιπόν, Θετικοί Επιστήμονες, Σκηνοθέτες, Καλλιτέχνες και Διαφημιστές. Η [ομάδα των Θετικών Επιστημόνων](#) συγκέντρωσε πληροφορίες για τις επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στις θετικές επιστήμες· η [ομάδα των Σκηνοθετών](#) αναζήτησε ταινίες εμπνευσμένες από την αρχαία Ελλάδα· οι [Καλλιτέχνες](#) ερεύνησαν για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη τέχνη και οι [Διαφημιστές](#) συγκέντρωσαν υλικό από διαφημίσεις, ονομασίες επιχειρήσεων ή προϊόντων που έχουν σχέση με την αρχαία Ελλάδα. Οι δραστηριότητες των Λογοτεχνών ενσωματώθηκαν στην ομάδα των Καλλιτεχνών, εφόσον δεν υπήρχε περιθώριο για το σχηματισμό πέμπτης ομάδας. Συνεπώς, οι Καλλιτέχνες ασχολήθηκαν και με την τέχνη του λόγου αναζητώντας νεότερα λογοτεχνικά κείμενα (πεζά ή ποιήματα) που αντλούν την έμπνευσή τους από αρχαίους μύθους, πρόσωπα ή γεγονότα της αρχαιότητας. Οι μαθητές αφέθηκαν από τον διδάσκοντα ελεύθεροι να αυτενεργήσουν και να αναζητήσουν μόνοι τους τις απαραίτητες πληροφορίες με ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο. Ο ρόλος του διδάσκοντος ήταν να ελέγχει τα ευρήματα των μαθητών και την εγκυρότητα των ιστοσελίδων από τις οποίες αντλούσαν τις πληροφορίες τους. Κάθε ομάδα οργάνωσε το υλικό που συνέλεξε σε μια παρουσίαση που προβληθεί στο σύνολο της τάξης.

Η δραστηριότητα της σύνταξης ενός άρθρου για την ιστοσελίδα του σχολείου ή το ιστολόγιο της τάξης που θα είχε τίτλο: «Επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή», δεν έγινε, λόγω έλλειψης χρόνου. Η εφαρμογή του σεναρίου έκλεισε με γενική συζήτηση για τα συμπεράσματα των ομάδων στην ολομέλεια και επιχειρήθηκε να απαντηθούν εκ νέου τα δύο αρχικά ερωτήματα για την αναγκαιότητα διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών, αλλά και για τη σχέση σου τους με τα νέα ελληνικά.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α' ΦΑΣΗ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΚΟΙΝΟ)

α) Πιστεύετε πως πρέπει να διδάσκεστε αρχαία ελληνικά στο σχολείο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

β) Ακούστε τι λένε για το ίδιο θέμα δύο καθηγητές πανεπιστημίου. Σημειώστε βασικά σημεία από τις απόψεις των δύο ομιλητών, που ακούγονται στα 10 πρώτα λεπτά (2'30'' - 9'45'') [του βίντεο](#):

Robert Browning:

Γεώργιος Μπαμπινιώτης:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποιότητα της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γ) Συμφωνείτε μαζί τους ή διαφωνείτε και γιατί;

δ) Ακούστε [το απόσπασμα](#) του βίντεο από 16'50'' - 19'18''.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Β' & Γ' ΦΑΣΗΣ

ΟΜΑΔΑ Α: Η ΓΡΑΦΗ

Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες;

α) Ποια υλικά χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες για να γράψουν; Επισκεφθείτε την [ιστοσελίδα του τεχνικού μουσείου Θεσσαλονίκης](#) για την αρχαία ελληνική τεχνολογία, προκειμένου να βρείτε τις απαντήσεις.

Ποιο ήταν «χαρτί» των αρχαίων Ελλήνων;	
Ποια ήταν τα «μολύβια» των αρχαίων Ελλήνων;	

β) Μεταβείτε στην προτεινόμενη ιστοσελίδα για να δείτε [αρχαίες επιγραφές](#). Επιλέξτε κάποιο από τα ελληνικά γράμματα, ώστε να εμφανιστούν ελληνικές επιγραφές. Μπορείτε να κάνετε αριστερό κλικ στην εικόνα που θέλετε να παρατηρήσετε, για να τη δείτε σε μεγαλύτερο μέγεθος. Ξεχωρίζετε τι γράφει ή έστω κάποια γράμματα; Διαβάστε τα σχόλια και συμπληρώστε τον πίνακα:

Ποια γράμματα ή λέξεις ξεχωρίζετε στην επιγραφή;	
Σε ποιον ή σε ποιους είναι αφιερωμένη η παραπάνω επιγραφή;	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πότε γράφτηκε;	
Από ποιο υλικό έχει κατασκευαστεί;	
Πώς βρέθηκε;	
Πού βρίσκεται τώρα;	
Τι γράφει;	

γ) Τι διαπιστώσατε από τις επιγραφές που είδατε; Οι αρχαίοι Έλληνες έγραφαν όπως εμείς;

Γράψτε τα συμπεράσματά σας:

Συμπεράσματα:

ΕΡΕΥΝΑ: Τα αρχαία είναι ξεπερασμένα σήμερα;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ας ερευνήσουμε για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή:

Θετικοί Επιστήμονες

Αναζητήστε στο διαδίκτυο και συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στις θετικές επιστήμες (Μαθηματικά, Φυσική) και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση, για να την προβάλετε στους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Β: Η ΟΜΙΛΙΑ

α) Οι αρχαίοι Έλληνες μιλούσαν όπως εμείς; Μεταβείτε στην προτεινόμενη ιστοσελίδα και μελετήστε [το απόσπασμα από τη «Μεγάλη Χίμαιρα»](#) του Μ. Καραγάτση (το απόσπασμα που είναι γραμμένο με πλάγια γραφή).

β) Μεταφέρετε στον πίνακα τις λέξεις που αναφέρονται στο προηγούμενο κείμενο, όπως προφέρονταν στα αρχαία και όπως τις προφέρουμε εμείς σήμερα. Ποιες διαφορές εντοπίζετε;

Ερασμιακή προφορά	Νεοελληνική προφορά

γ) Τα φωνήεντα τα χωρίζουμε σε *μακρά* και *βραχεία*, ανάλογα με τη διάρκεια που είχε η προφορά τους:

Τα **βραχύχρονα** ή **βραχεία** προφέρονταν σε σύντομο (βραχύ) χρόνο.

Τα **μακρόχρονα** ή **μακρά** προφέρονταν περίπου σε διπλάσιο (μακρότερο) χρόνο.

Τα **δίχρονα** ήταν σε κάποιες λέξεις βραχεία και σε κάποιες μακρά.

Ακούστε πώς προφέρονταν οι λέξεις στα αρχαία χρόνια ([εδώ](#) και [εδώ](#)).

Προσέξτε ιδιαίτερα τα φωνήεντα με έντονο χρώμα και σημειώστε πώς ακούγονται στην επόμενη στήλη.

λήγω	
------	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μέλι	
λύσω	
μαίνομαι	
πῶς	
μόνον	
ἐλθοῦσα	
μᾶλλον	
δράκων	
λοιπός	

δ) Μπορείτε τώρα να βάλετε τα φωνήεντα στη σωστή θέση στον παρακάτω πίνακα;

Φωνήεντα						
Μακρόχρονα		Βραχύχρονα		Δίχρονα		

ΕΡΕΥΝΑ: Τα αρχαία είναι ξεπερασμένα σήμερα;

Ας ερευνήσουμε για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή:

Σκηνοθέτες

Γνωρίζετε ταινίες εμπνευσμένες από την αρχαία Ελλάδα;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αναζητήστε στο διαδίκτυο και συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες για ξένες ταινίες που οι δημιουργοί τους τις εμπνεύστηκαν από την αρχαία ελληνική μυθολογία και την ιστορία, και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση, για να την προβάλετε στους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Γ: ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Πόσο άγνωστα είναι για εσάς τα αρχαία; Αναζητήστε σε κείμενα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων λέξεις που χρησιμοποιούμε σήμερα, ακολουθώντας τις παρακάτω οδηγίες:

α) Μεταβείτε στον [Συμφραστικό Πίνακα](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

β) Πληκτρολογήστε στο πεδίο *Αναζήτηση* τις λέξεις που περιέχονται στον παρακάτω πίνακα και τις οποίες χρησιμοποιείτε στον καθημερινό σας λόγο, για να διαπιστώσετε αν τις χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες.

Συνεχίστε την αναζήτηση και με τρεις λέξεις που θα επιλέξετε εσείς.

γ) Αντιγράψτε στον πίνακα τις λέξεις που βρήκατε και δίπλα το όνομα ενός συγγραφέα που χρησιμοποιεί τη συγκεκριμένη λέξη.

Νέα Ελληνικά	Αρχαία Ελληνικά	Συγγραφείς
γράφω		
άνθρωπος		
γονείς		
γυναίκα		
πατρίδα		
πόλεμος		
ειρήνη		
υγιής		
οδός		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

οίκος		
μήκος		
θεός		
όρκος		
τείχος		
υποψία		
ώρα		
ήττα		

δ) Κατατάξτε παρακάτω τις λέξεις του προηγούμενου πίνακα ανάλογα με το πνεύμα και τον τονισμό τους:

Οξεία (')	Περισπωμένη (')	Οξεία (') και Ψιλή (')	Οξεία (') και δασεία (')	Περισπωμένη (') και ψιλή (')	Περισπωμένη (') και δασεία (')

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΡΕΥΝΑ: Τα αρχαία είναι ξεπερασμένα σήμερα;

Ας ερευνήσουμε για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή:

Καλλιτέχνες

Αναζητήστε επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη τέχνη και λογοτεχνία:

Βρείτε σχετικά έργα και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση, για να την προβάλετε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Δ: Η ΚΛΙΣΗ

1. Πώς έκλιναν, όμως, οι αρχαίοι Έλληνες ένα ουσιαστικό ή ένα ρήμα; Ας ρωτήσουμε καλύτερα τους ίδιους:

α) Μεταβείτε στον [Συμφραστικό Πίνακα](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

β) Αναζητήστε στα κείμενα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων τη λέξη «άνθρωπος», πληκτρολογώντας στο πεδίο *Αναζήτηση* το θέμα της λέξης βάζοντας στο τέλος αστεράκι: *ανθρωπ**. Επιλέξτε μόνο τους τύπους από τη λέξη «άνθρωπος» αποφεύγοντας ομόρριζες λέξεις (π.χ. «ανθρώπινος»). Κοιτάξτε στις σελίδες 1, 3 και 4. Κατατάξτε τους τύπους στο παρακάτω πλαίσιο, αν είναι δυνατό μαζί με το άρθρο τους:

--

γ) Μπορείτε να βρείτε σε ποια πτώση αντιστοιχεί ο κάθε τύπος και να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα:

	Ενικός αριθμός
Ονομαστική	
Γενική	
Δοτική	
Αιτιατική	
Κλητική	
	Πληθυντικός αριθμός
Ονομαστική	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γενική	
Δοτική	
Αιτιατική	
Κλητική	

2. Πώς έκλιναν οι αρχαίοι Έλληνες ένα ρήμα στην οριστική ενεστώτα;
- α) Μεταβείτε στον [Συμφραστικό Πίνακα](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.
- β) Αναζητήστε στα κείμενα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων το ρήμα «μανθάνω» και πληκτρολογήστε στο πεδίο *Αναζήτηση* το θέμα της λέξης, βάζοντας στο τέλος αστεράκι: *μανθάν**. Μεταφέρετε τους τύπους στο παρακάτω πλαίσιο:

--

- γ) Ξεχωρίστε μόνο τους τύπους οριστικής ενεστώτα του ρήματος «μανθάνω» και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα:

Ενικός αριθμός		
<i>α' πρόσωπο</i>	ἐγώ	
<i>β' πρόσωπο</i>	σύ	
<i>γ' πρόσωπο</i>	οὗτος	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πληθυντικός αριθμός		
α' πρόσωπο	ήμεῖς	
β' πρόσωπο	ύμεῖς	
γ' πρόσωπο	οὔτοι	

Για να ελέγξετε αν τα αποτελέσματα της έρευνάς σας είναι σωστά, ανατρέξτε [στο σχολικό βιβλίο γραμματικής \(ουσιαστικά, ρήματα\)](#).

ΕΡΕΥΝΑ: Τα αρχαία είναι ξεπερασμένα σήμερα;

Ας ερευνήσουμε για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή:

Διαφημιστές

Ερευνήστε την επίδραση των αρχαίων στο εμπόριο και τη διαφήμιση. Αναζητήστε στο διαδίκτυο, διαφημίσεις, αφίσες, ονομασίες επιχειρήσεων ή προϊόντων εμπνευσμένες από την αρχαία Ελλάδα. Δημιουργήστε με το υλικό που θα βρείτε μια σύντομη παρουσίαση για να την προβάλετε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο θα μπορούσε να επικεντρωθεί περισσότερο σε θέματα που σχετίζονται με την εξέλιξη της γλώσσας, ώστε να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τις διάφορες μορφές που πήρε η γλώσσα από την εποχή του Ομήρου, τα κλασικά χρόνια, την ελληνιστική εποχή, στο Βυζάντιο έως και σήμερα.

Κατά την εφαρμογή, δεν υλοποιήθηκε κάποια άλλη εκδοχή.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Πράγματι, οι μαθητές εστίασαν στις ομοιότητες και ένιωσαν να απαντούν μόνοι τους ερωτήματα που οι ίδιοι θέτουν και που ασφαλώς τους απασχολούν. Αυτό τους καθιστά μικρούς ερευνητές, γεγονός που αυξάνει το ενδιαφέρον τους και το κίνητρο για συμμετοχή στις δραστηριότητες του σεναρίου. Οι συζητήσεις με τους μαθητές στα θέματα των ομοιοτήτων και των διαφορών αρχαίας - νέας ελληνικής γλώσσας αλλά και της αξίας της αρχαίας ελληνικής και της συνακόλουθης αναγκαιότητας της διδασκαλίας της ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και γόνιμες. Ο επαναληπτικός χαρακτήρας που εν τέλει έλαβε το σενάριο, δε δημιούργησε πρόβλημα στην εφαρμογή του. Μοναδικό ίσως εμπόδιο στάθηκε ο χρόνος, καθώς η εφαρμογή του παρόντος σεναρίου στην πλήρη του μορφή απαιτεί πολύ χρόνο και ιδιαίτερα εξοικειωμένους μαθητές τόσο με την τεχνολογία όσο και με την εργασία σε ομάδες, κάτι που στο Α΄ τρίμηνο της Α΄ γυμνασίου είναι ιδιαίτερα δύσκολο να συμβεί.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αντωνοπούλου, Ε. 2007. «Η προφορά της αρχαίας Ελληνικής». Στο *Θέματα Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας*, επιστημονική ευθύνη-σχεδιασμός: Α.-Φ. Χριστίδης - Μαρία Θεοδοροπούλου. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

<http://www.greek->

[language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html#toc003](http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html#toc003)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf